

ZAPISNIK

sa 63. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, održane 4. februara 2020. godine

Sjednica Odbora je počela u 13 sati.

Odborom je, na sjednici, predsjedavao poslanik dr Suad Numanović, predsjednik Odbora.

Sjednici Odbora su prisustvovali poslanici, članovi Odbora: Maja Bakrač, dr Halil Duković, Nada Nenezić, mr Boris Mugoša, dr Nedžad Drešević i doc. dr Draginja Vuksanović Stanković.

Sjednici Odbora prisustvovali su, u svojstvu predstavnika predlagača zakona, Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja, Zoran Ratković, generalni direktor Direktorata za rad u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ibrahim Smailović, generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavstvo i nadzor u Ministarstvu pravde i Marina Vučićević, načelnica Direkcije za rad u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Sjednici je, takođe, prisustvovao Aleksa Marojević, koordinator za teritorijalno djelovanje u Uniji slobodnih sindikata.

Rad sjednice pratili su akreditovani novinari.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno usvojen sljedeći

DNEVNI RED:

1. PREDLOG ZAKONA O VOLONTIRANJU;
2. PREDLOG ZAKONA O FONDU RADA;
3. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA PORODIČNOG ZAKONA; i
4. TEKUĆA PITANJA.

PRVA TAČKA:

Predlog zakona o volontiranju

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje **dr Suad Numanović** osvrnuo se na opšte odredbe predloga i na volontiranje, kao pojavu, u našem društvu. Podsjetio je da su Ujedinjene nacije 5. decembar proglasile za međunarodni dan volontiranja. Vlada Crne Gore je na osnovu nacrtu Strategije urađenog u koordinaciji volonterskog servisa Crne Gore (ADP – ZID), u oktobru 2009. godine usvojila Strategiju

o razvoju volonterizma u Crnoj Gori (2010-2015), kojom su opredijeljeni strateški pravci za razvoj volonterizma u koje je uključena potreba unapređenja normativno-pravnog okvira za osnivanje volonterskih servisa i razvoj volonterizma. U Crnoj Gori ne postoji posebni zakon koji jasno i u cjelini uređuje volonterski rad kao neprofitnu i neplaćenu aktivnost kojom građanin ulaganjem ličnog vremena, truda, znanja i vještina obavlja aktivnosti u korist drugih lica ili za opštu dobrobit društva. Jedna od ključnih novina koja predstavlja osnov za donošenje novog zakona o volontiranju jeste činjenica da se volonterstvo ne može smatrati radnim iskustvom. Prema podacima službe Evropskog parlamenta za istraživanja (EPRS) iz 2016. godine, u Evropskoj uniji godišnje volontira između 92 i 94 miliona odraslih građana (starijih od 15 godina), zaključio je poslanik Numanović.

Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja, kazao je da je Predlog zakona o volontiranju rezultat rada radne grupe u kojoj su učestvovali predstavnici socijalnih partnera, predstavnici Ministarstva rada i socijalnog staranja, Unije slobodnih poslodavaca Crne Gore, Unije slobodnih sindikata, Saveza sindikata Crne Gore i jedan predstavnik nevladinih organizacija. Prilikom izrade ovog predloga zakona koristili su i ekspertsku pomoć eksperta Evropske komisije Dragana Golubovića, koji je, zajedno sa radnom grupom uradio osnovni Nacrt ovog predloga. Potreba za donošenjem novog Zakona o volontiranju polazi od pravne prirode volontiranja koje je, zbog svog dobrovoljnog karaktera, institut privatnog prava. S tim u vezi, Strategija unapređenja podsticajnog okruženja za razvoj NVO 2018-2020, tretira se kao sui generis oblik radno-pravnog odnosa. U Strategiji se navodi da je „nužno pristupiti izradi novog Zakona o volontiranju (prije nego volonterskom radu) koji će, saglasno dobroj uporednoj praksi, definisati opšti pravni okvir za razvoj javnih politika od značaja za promociju i razvoj volontiranja i organizatora volonterskih aktivnosti, saglasno razumijevanju volontiranja kao participacije, a ne rada“. Naglasio je da su važne novine sadržane u članu 4 u kojem se govori o uslugama i aktivnostima koje se ne smatraju volontiranjem. Norma koja će najviše zainteresovati javnost jeste da se volontiranje neće priznavati kao radno iskustvo.

Poslanica **doc. dr Draginja Vuksanović Stanković**, članica Odbora kazala je da predloženim zakonom u članu 10, u dijelu koji se odnosi na podsticajne mjere, ne može da prepozna koje su to podsticajne mjere koje Vlada Crne Gore implementira u ovaj zakon. U važećem Zakonu o volonterskom radu u članu 28, u dijelu koji se odnosi na podsticajne mjere imamo nagradu kao vrstu podsticaja za razvoj volonterizma. Poslanicu zanima zašto je taj dio izbrisan u Predlogu zakona. S obzirom da i maloljetna lica mogu biti volonteri, pitala je, vezano za član 18 koji se odnosi na samu sadržinu ugovora, zašto je izostavljena odredba iz važećeg zakona, koja glasi: “za maloljetnog volontera podaci iz stava 2 važećeg zakona tač. 1 i 2 ovog člana potrebni su podaci za njegovog roditelja, usvojioca i staraoca“. Ukazala je na činjenicu da su u Analizi efekata implementacije Strategije razvoja NVO sektora u periodu 2014-2016. imali važnu primjedbu. Citirala je: “zbog visokih transakcionih troškova koje propisuje za organizatora volontiranja iz svog regresivnog karaktera Zakon postojeći je predstavljao prepreku prije nego podsticaj

razvoju volonterstva“. Takođe, kazala je da je isti raspon kazni ostao u Predlogu zakona, kao i prethodnom i upitala zašto se zadržalo isto rješenje. U okviru člana 22 da inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše nadležne inspekcije preko inspektora u okviru utvrđenih nadležnosti u skladu sa propisima, poslanica smatra da bi se trebala oformiti neka vrsta savjetodavnog tijela.

Zoran Ratković, generalni direktor Direktorata za rad u Ministarstvu rada i socijalnog staranja naglasio je da je motiv za donošenje zakona bila inicijativa od nevladinog sektora. Kazao je da je bila organizovana javna rasprava. Kada je u pitanju osnovno načelo a to je ko može da bude volonter, mogućnost je data da volonter ima najmanje 15 godina života sa izuzetkom ako se radi o mlađem licu koje je uključeno kroz obrazovni sistem.

Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja kazao je da je poslanica Vuksanović Stanković u pravu kada konstatuje da član 10 Predloga zakona ima pogrešan naziv jer govori o podsticajnim mjerama. Ministar je stava da se, na ovaj dio, može amandmanski djelovati.

Poslanica **Maja Bakrač**, članica Odbora upitala je šta je podsticaj da neko bude volonter i na koji način animirati mlade ljude da se uključe i budu volonteri. Cilj nam je svima, kada se donose zakoni da se unaprijedi oblast o kojoj se radi. Poslanicu je zanimalo da li će osiguranje volontera predstavljati obavezu organizatora volontiranja, ko će voditi evidenciju o volontiranju i na osnovu čega će se prikupljati podaci.

Poslanik **mr Boris Mugoša**, član Odbora je rekao da je volontiranje jedan univerzalni rezervat vještina koji čovjek može steći kroz volonterizam a obaveza svih nas je da uradimo sve da se svijest o volontiranju podigne na veći nivo i utvrdi model kako treba podsticati volonterizam. Takođe, izrazio je nadu da su se, prilikom definisanja predložene odredbe da se volontiranje neće smatrati radnim iskustvom, „izvagale“ pozitivne i negativne strane predloženog rješenja. Poslanik Mugoša je naglasio da podržava tripartitni dijalog i mišljenja je da poslanici, suštinski, ne treba da mijenjaju nešto što je već dogovoreno. Konstatovao je, takođe, da je obaveza poslanika da utiču na kvalitet zakona.

Poslanik **dr Halil Duković**, član Odbora naglasio je da je volonterizam odlika humanosti svakog društva i da su uvijek volonteri bili najveći humanisti. Humanizam se nikad nije mjerio niti se može mjeriti novcem. U SAD-u ukoliko želite da se upišete na iole značajan univerzitet morate, prije toga, određeni period da budete volonter u toj oblasti. Ono što je predmet najvećeg interesovanja jeste plaćanje volonterizma. Vidimo da tu više nema plaćanja ali da su neki troškovi određeni. Navodi se podatak da će se određeni troškovi platiti do 10% prosječne neto zarade u godini u kojoj se obavlja volontiranje, zaključio je poslanik Duković.

Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja citirao je član 3 Predloga zakona. Kazao je da su imali isključivi zahtjev nevladinog sektora da sve što je rad i sve što se plaća i ima određenu kompenzaciju nije volontiranje. To je rad i zarada. Ministar je naglasio da imaju interes, kao društvo, da podstiču volontiranje. Kazao je i da je jednako sporno i donekle diskutabilno bilo i to da li se volontiranje može nagraditi stručnim usavršavanjem, odnosno nekom potvrdom da je neko stekao određena znanja koja će da valorizuje kroz samo zaposlenje. I to je kompenzacija. Imali su izričito protivljenje i eksperta Evropske komisije i nevladinog sektora.

Poslanica **Nada Nenezić**, članica Odbora kazala je da je, s obzirom da dolazi iz srednje škole, imala prilike da razgovara s mladima o volontiranju. Mnogi od njih su volonteri. Volenter je onaj koji želi da pomogne drugom čovjeku ili društvu, bez ikakve naknade, naglasila je poslanica Nenezić.

Predstavnici predlagača zakona saglasili su se sa amandmanima (devet) Odbora koji, shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postaju sastavni dio ovog Predloga zakona i o njima Skupština posebno ne odlučuje.

Odbor je, u ovom Predlogu zakona, konstatovao određene pravno-tehničke greške i predložio njihovu korekciju.

Predstavnici predlagača zakona saglasili su se sa predloženim korekcijama.

U skladu sa članom 115 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, šest članova Odbora je glasalo „za“ Predlog zakona o volontiranju, nije bilo glasova „protiv“ dok se jedan član Odbora uzdržao od glasanja.

DRUGA TAČKA:

Predlog zakona o Fondu rada

Predsjednik Odbora **dr Suad Numanović**, kazao je da se Predlogom zakona o Fondu rada otklanjaju određeni negativni efekti koji su nastali usljed nepreciznosti određenih odredaba ovog zakona. Podsjetio je da je, novim Zakonom o radu, koje je Skupština Crne Gore usvojila u decembru 2019. godine predviđeno da, što se tiče prava zaposlenih u slučaju stečajnog postupka, ostvarivanje prava na isplatu neće biti uslovljeno okončanjem stečajnog postupka i to pravo će imati lica kojima je prestao radni odnos danom otvaranja postupka, kao i lica kojima je radni odnos prestao šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka. Pored prava na uplatu nedostajućih doprinosa za ostvarivanje prava na penziju, zaposleni će, na osnovu Zakona o radu, imati pravo na isplatu: zarade i naknade zarade za vrijeme bolovanja kao i pravo na uplatu doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, za period od šest mjeseci prije pokretanja postupka; naknade štete za neiskorišćeni godišnji odmor; otpremnine zbog odlaska u penziju i naknade štete usljed povreda na radu ili profesionalne bolesti. Sva neisplaćena potraživanja zaposleni će, u momentu utvrđivanja tih potraživanja, prilikom otvaranja stečajnog postupka, moći da namire od Fonda rada a onda će se Fond naknadno

pojavljivati u stečajnom postupku kao povjerilac. Poslanik Numanović se u daljem obraćanju osvrnuo na donijeti Zakon o radu.

Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja kazao je da je jedan od novih instituta koji je uređen ovim zakonom zaštita zaposlenih u slučaju stečajnog postupka. Osnovni razlozi zbog kojih je potrebno donošenje novog Zakona o Fondu rada, kao garantne institucije sa svojstvom pravnog lica i koji ima status državnog Fonda, jesu potreba da se na precizniji način uredi organi upravljanja i njihova djelatnost, postupak za ostvarivanje prava zaposlenog na isplatu neisplaćenih potraživanja, po osnovu prestanka radnog odnosa usljed stečaja kod poslodavca, da se na institucionalni način obezbijedi pravo na isplatu navedenih potraživanja zaposlenih po osnovu radnog odnosa kod poslodavca nad kojim je pokrenut stečajni postupak, ako potraživanja u potpunosti ili djelimično nijesu izmirena iz stečajne mase u skladu sa Zakonom o stečaju. Ministar je kazao da pravo na refundaciju-ostvarivanje prava iz radnog odnosa koja nijesu mogla biti isplaćena imaju i oni koji su trenutno zaposleni i oni koji su bili zaposleni šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka. Novina je i da će sam postupak ostvarivanja prava zaposlenih u vezi sa neizmirenim potraživanjima voditi direktor. Predlog zakona je dobio saglasnost Evropske komisije još u decembru 2018.godine. Kazao je i da su obezbijedena sredstva za servisiranje očekivanih potreba po ovom Predlogu zakona. Ostaje nešto što u perspektivi treba da, kao društvo, ispunimo prema zaposlenima a to je servisiranje obaveza prema zaposlenima kada se preduzeće nađe u situaciju nesolventnosti, odnosno neurednog izmirivanja obaveza iz rada i po osnovu rada.

Poslanica **doc. dr Draginja Vuksanović Stanković** istakla je da je neprihvatljivo da je nadležni organ za odlučivanje direktor a ne Upravni odbor. Takođe, poslanica ne vidi razlog zašto se to usaglašavalo sa Zakonom o državnoj upravi. Ne slaže se sa ovim rješenjem i smatra ga neprihvatljivim.

Poslanik **mr Boris Mugoša** istakao je da je jedan od izuzetno kvalitetnih iskoraka bio vezan za nadoknađivanje troškova radnicima koji su bili zaposleni u preduzećima gdje je pokrenut stečaj. Siguran je da će Fond rada, i sa aspekta budžeta, imati kapaciteta da izađe u susret svim tim zahtjevima koji, sada, imaju utemeljenje u Zakonu o radu. Govoreći o ovlašćenju direktora Fonda rada, mišljenja je da treba provjeriti da li to ovlašćenje ima eksplicitno utemeljenje u Zakonu o državnoj upravi i, tom prilikom, citirao odredbe člana 47 stav 4 i člana 87 Zakona o državnoj upravi. S tim u vezi, konstatovao je da postoji obaveza da se novi Zakon o Fondu rada uskladi sa Zakonom o državnoj upravi.

Poslanik **dr Halil Duković** vidio je da u načinu finansiranja Fonda rada postoji jedna stavka u kojoj se izdvaja 0,2% od nezaposlenosti. Zanima ga da li je to bilo i u dosadašnjem finansiranju Fonda ili je to neki novi namet privrednim preduzećima.

Odgovarajući na pitanje poslanika Dukovića, **ministar Purišić** je rekao da, u Crnoj Gori, Fond rada finansiraju poslodavci, plaćajući 0,2% na bruto zaradu. To je nekih 2.5 do 3 miliona eura na godišnjem nivou. Naglasio je da ne postoji dodatno opterećenje privrede i poslodavaca.

Aleksa Marojević, koordinator za teritorijalno djelovanje u Uniji slobodnih sindikata kazao je da je, kada se radi o ovom Predlogu zakona, nesporna činjenica da je „potonuo socijalni dijalog“. Ovaj predlog je napravila radna grupa sredinom 2016. godine a javna rasprava je bila u maju 2017. godine. Kazao je i da su u septembru 2019. godine nezvanično saznali da je ovaj Predlog izrađen. Njegovo mišljenje a i mišljenje sindikalaca i poslodavaca jeste da ovaj Predlog zakona nije u punoj saglasnosti sa strateškim opredjeljenjima države, Vlade i Skupštine. Ta opredjeljenja su da Crna Gora što prije ispuni evropske standarde i da ih u svoje zakonodavstvo implementira. Naglasio je da Brisel stavlja primjedbu na ovaj Predlog zakona iz razloga da je mnogo restriktivniji u odnosu na direktivu 2008/94 Evropskog Parlamenta i Savjeta Evrope, jer se bavi samo zaštitom zaposlenih u stečaju a ne bavi se pitanjima zaštite zaposlenih kod blokade žiro računa poslodavaca. Kazao je i da se Brisel obmanjuje jer nije implementirana u potpunosti navedena direktiva. Nekoliko godina unazad godišnji budžet Fonda se utvrđuje na oko milion i 780 hiljada eura što je znatno manje od sredstava koji izdvajaju poslodavci. Kazao je da Vlada ta namjenska sredstva troši za druge potrošačke jedinice a nemamo adekvatnu zaštitu zaposlenih u skladu sa evropskim standardima. U minuloj godini još uvijek nemamo finansijski izvještaj a uplate poslodavaca će vjerovatno preći tri miliona eura. Ulazimo u situaciju, kazao je gospodin Marojević, kad Fond više neće biti opterećen otpremninama. Nesporno je da ovaj Predlog zakona ima neka bolja rješenja, misleći na Zakon o radu. I sindikati i poslodavci su smatrali da treba zadržati postojeće rješenje da odluku donosi Upravni odbor a ne direktor. Kao drugi problem je naveo da nemamo utvrđen rok po kojem se mora postupiti po zahtjevu zaposlenih. Direktiva upućuje na urgentno rješavanje zahtjeva jer zaposleni ne mogu da trpe štetu zbog problema koji imaju poslodavci. Značajnim smatra i da ovdje, po zakonu, nema odredbe da se zahtjev odnosi na utvrđenom obrascu.

Predstavnici predlagača zakona saglasili su se sa amandmanima (šest) Odbora koji, shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postaju sastavni dio ovog predloga zakona i o njima Skupština posebno ne odlučuje.

Odbor je, u ovom Predlogu zakona, konstatovao određene pravno-tehničke greške i predložio njihovu korekciju.

Predstavnici predlagača zakona saglasili su se sa predloženim korekcijama.

U skladu sa članom 115 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, šest članova Odbora je glasalo „za“ Predlog zakona o Fondu rada, jedan član Odbora je bio „protiv“ dok nije bilo članova Odbora koji su se uzdržali od glasanja.

TREĆA TAČKA:

Predlog zakona o izmjenama Porodičnog zakona

Predsjednik Odbora **dr Suad Numanović** podsjetio je da je Crna Gora 2007. godine usvojila Porodični zakon. Polazeći od činjenice da je osmogodišnja primjena zakona pokazala da pojedina zakonska rješenja nijesu u potpunosti usklađena sa savremenim konceptom prava djeteta i međunarodnim standardima u ovoj oblasti, 2016. godine je bilo potrebno pristupiti izmjenama i dopunama Porodičnog zakona u cilju njegovog potpunog usklađivanja sa međunarodnim standardima i otklanjanja normativne slabosti. Zakonom o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona iz 2016. godine regulisan je nedostatak nepostojanja izričite zabrane diskriminacije djece u sferi porodičnopravne zaštite, jer je zabrana diskriminacije ustavni princip, na način što se taj princip ugradio u Zakon. Izradi ovog Predloga zakona se pristupilo zbog usaglašavanja Porodičnog zakona sa Zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova, koji je, takođe, u proceduri donošenja. Porodični zakon propisuje posredovanje kao način vansudskog rješavanja sporova za oblast porodičnopravnih odnosa, dok su Zakonom o alternativnom rješavanju sporova predviđeni medijacija i rana neutralna ocjena spora kao alternativni način rješavanja sporova.

Ibrahim Smailović, generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavstvo i nadzor u Ministarstvu pravde je iznio suštinske izmjene Predloga zakona. Istakao je da se donošenju Zakona o izmjenama Porodičnog zakona pristupilo zbog potrebe usaglašavanja Porodičnog zakona sa zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova, koji je u proceduri donošenja. Zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova, a čijim donošenjem će prestati da važi Zakon o posredovanju, predviđeni su medijacija i rana neutralna ocjena spora kao alternativni načini rješavanja sporova, dok je Porodičnim zakonom predviđeno posredovanje kao način vansudskog rješavanja sporova za oblast porodičnopravnih odnosa. Iz tog razloga je bilo neophodno usaglasiti ova dva zakona, kako terminološki, tako i u pogledu postupanja suda prilikom upućivanja stranaka na alternativno rješavanje spora. Pored terminološkog usaglašavanja pristupilo se i usaglašavanju u preostalom dijelu koje je bilo nužno u pogledu sporova za razvod braka a u okviru njih i uređivanje i vršenje roditeljskog prava i nakon razvoda braka i podjele zajedničke imovine bračnih drugova.

Zaključivši da se ovdje radi samo o terminološkom usklađivanju, članovi Odbora nijesu vodili raspravu o Predlogu zakona o izmjenama Porodičnog zakona.

Predstavnik predlagača zakona saglasio se sa amandmanom Odbora koji, shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postaje sastavni dio ovog predloga zakona i o njemu Skupština posebno ne odlučuje.

U skladu sa članom 115 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, sedam članova Odbora je glasalo „za“ Predlog zakona o izmjenama Porodičnog zakona nije bilo glasova „protiv“ i nije bilo članova Odbora koji su se uzdržali od glasanja.

ČETVRTA TAČKA:

Tekuća pitanja

U okviru tačke tekuća pitanja članovi Odbora su se upoznali sa informacijom sa održanog sastanka – dvodnevne radionice Svjetske zdravstvene organizacije o jačanju međuresorne saradnje interesnih strana u cilju sprečavanja nasilja nad djecom u prioritetnim zemljama, koja se održala u Talinu; Odlukom o određivanju kriterijuma za utvrđivanje opravdanog odsustva poslanika sa sjednice Skupštine i sjednice odbora kao i o predstojećoj zajedničkoj sjednici Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje i Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, na kojoj će biti predstavljeni ključni nalazi istraživanja višestrukih pokazatelja (MICS), koje je 2018. godine sprovela Uprava za statistiku Crne Gore, uz tehničku pomoć UNICEF-a i UNHCR-a.

Takođe, Odbor je odlučio da se studijska posjeta Republici Italiji odloži do sticanja uslova za njenu realizaciju.

Zapisnici sa 58, 60. i 62. sjednice Odbora usvojeni su jednoglasno.

Sjednica je završena u 15 sati i 30 minuta.

**Sekretarka Sekretarijata Odbora
za zdravstvo, rad i socijalno staranje**
Snežana Kaluđerović

**Predsjednik Odbora za
zdravstvo, rad i socijalno staranje**
dr Suad Numanović